

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM
POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
NA TELEVIZIJI VTV VELENJE
22. maj 2007

NOVINARKA: Dober večer iz studia VTV - Vaše televizije vam, spoštovane gledalke in gledalci tretje televizijske mreže in seveda še posebej prijazen dober večer našemu nocojšnjemu gostu. Tukaj v studiu VTV - Vaše televizije je z nami predsednik Vlade Republike Slovenije, gospod Janež Janša. Dober večer želim!

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Dober večer.

NOVINARKA: Prijazno dobrodošli. Med številnimi obiski, ki jih imate v teh dveh dneh, ko je kompletna vlada na obisku v Savinjsko-šaleški regiji, morda začneva kar s tistim vašim popoldanskim obiskom, ko ste bili skupaj z nekaterimi ministri prisotni na otvoritvi Medpodjetniškega-izobraževalnega centra v Velenju. Kako je bilo?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Bilo je prisrčno. Predvsem pa sem bil prijetno presenečen nad opremljenostjo učilnic v tem centru, kjer se nazorno vidi, da gre za pravo kombinacijo teorije in prakse - za praktičen pouk v pravem pomenu besede. Tisti, ki se tam izobražujejo, dejansko ne potrebujejo potem nekega dolgega uvajalnega obdobja na delovnih mestih. Skratka, gre za uresničevanje koncepta tesnejše povezave teoretičnega šolanja in praktičnega usposabljanja – tistega, kjer je bil v Sloveniji v zadnjem obdobju precej velik manjko. Ta ideja, ki je bila realizirana v zelo kratkem času, je zelo hvalevredna in tudi odgovoren pristop vseh, ki so sodelovali pri izgradnji centra - od občine, do šolskih oblasti, končno tudi vseh na državni ravni - lahko predstavlja nek vzgled kako se neka dobra ideja zelo hitro uresniči.

NOVINARKA: Pravzaprav je nekako dozorela odločitev pred dvema letoma, ko je bila vlada v Velenju, za prodajo dijaškega doma ter potem za nakup in širitev tega. To pomeni, da tudi kakšen zelo konkreten, pozitiven rezultat takšnih obiskov.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To je dejansko ena od stvari, ki se je zgodila v tem času, o kateri se je razpravljalo slabi dve leti nazaj in danes že lahko vidimo konkretne sadove. Tudi zaradi te hitrosti realizacije je to pač tak zgleden primer, ki ga lahko dajemo kot primer dobre prakse tudi drugim.

NOVINARKA: Potem ste obisk z ministri nadaljevali v Gorenju, pogovarjali ste se najbrž razmeroma kratko s predsednikom uprave Gorenja, gospodom Bobincem. So bili tudi tam kakšni zelo konkretni rezultati oziroma kakšni konkretni pogovori?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Konkretne rezultate dobrega dela Gorenja smo videli v tem razstavnem prostoru, kjer so nove linije, novi izdelki, novi dizajni. Seznanili so nas tudi s poslovnimi rezultati. Dosegajo dobre rezultate v panogi, kjer je konkurenca huda, kjer je bil v zadnjem letu visok porast vhodnih stroškov zaradi dražitve surovin. Vsa čast zaposlenim in vodstvu Gorenja, da v tej, lahko bi rekli, pravi globalni konkurenci - ne samo, da so ostali nad vodo, ampak da dosegajo dobre rezultate - da so ohranili svoje ime na trgu, da to ime postaja vse bolj konkurenčno in da seveda imajo pred sabo vizijo tehnološkega pa tudi poslovnega razvoja za prihodnje. Mi smo obljubili vodstvu, da bo država ob tem, ko bo zmanjševala svoj delež oziroma se bo umikala iz aktivnega lastništva podjetij - tudi iz Gorenja, kjer je, ne država neposredno, ampak paradržavni sklad - Kapitalska družba 26% lastnik - da

bomo to naredili na tak način, da to ne bo ogrozilo samostojnosti podjetja, da zaradi tega podjetje ne bi postalo neka lažja prevzemna tarča nekoga, ki bi potem seveda podjetje zmanjšal, vključil v neko širšo verigo, odpel dobavitelje, ki zdaj sodelujejo z Gorenjem, zmanjšal število delovnih mest. Mislim, da se bo v prihodnosti s tem načinom dalo zagotoviti nek stabilen razvoj Gorenja. Treba je priznati, da je to mala stvar v primerjavi s tem, kar mora narediti Gorenja samo, ker so oni tisti, ki na svojih ramenih nosijo spopad s to konkurenco in odgovornost dobrih poslovnih rezultatov.

NOVINARKA: Sta morda gospodom Bobincem govorila konkretno o kakšnih težavah, s katerimi se srečuje Gorenje, nenazadnje tudi o cestni povezavi?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: O tem smo govorili že dve leti nazaj, Gorenje seveda deli težave lokacije z ostalimi prebivalci Velenja in okolice. Če mislite konkretno kdaj se bodo stvari izboljšale - dve leti nazaj oziroma junija 2005, ko smo prvič obiskali regijo, smo zelo odkrito povedali, da v kratkem času, čez noč, strateško ali pa radikalno situacije ni možno izboljšati. Zato ker do takrat praktično ni bilo nič narejenega, nobenih načrtov, nobene umestitve v prostor. Šele od leta 2005 naprej so ti napor, da se zagotovi trasa t.i. tretje razvojne osi v tem delu od avstrijske meje do obstoječe avtoceste, intenzivirani. Šele takrat se je začelo dogajati. Zato da se stvari pospešijo, da se postopki skrajšajo, smo tudi spremenili zakon o prostorskem načrtovanju. Državni zbor je dokončal proceduro in zakon sprejel v začetku letošnjega leta. Zdaj je možno biti nekoliko bolj optimističen glede rokov, ampak še vseeno je to izjemno zahteven poseg v prostor, ki terja svoj čas. Od tega, kako hitro bo ta umestitev napravljena, so odvisni tudi končni roki. Ampak od leta 2005 se stvari dogajajo in iz tega vidika bo v perspektivi seveda tudi Gorenje imelo boljše cestno povezavo z ostalo Slovenijo, Evropo in svetom.

NOVINARKA: In do takrat tudi recimo te, milo rečeno, katastrofalne razmere na cesti Arja vas-Velenje in naprej proti Koroški? Se bodo vsaj tukaj stvari kaj spremenile?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Glede na odločitve, ki smo jih sprejeli na vladi, kmalu po tem obisku v Savinjsko-šaleški regiji, bo do gradnje, do urejanja razmer najprej prišlo ravno na tem odseku. Se pravi, tukaj se bodo stvari začele dogajati, ker bo to tudi najbolj koristilo vsem, ki so na celotni osi te ceste. Če bi začeli graditi pri avstrijski meji, potem seveda bi bil pozitiven učinek manjši. Tako da se bo začelo tam, kjer bo to imelo najboljše učinek na celotno regijo, na vse, ki gravitirajo na to prometno povezavo. Ampak, kot že rečeno, ceste ni možno narediti čez noč na način, da samo zagotoviš sredstva. Problem je umestitev v prostor, problem so dolgi roki, problem je stanje, ki je bilo praktično na nulti točki leta 2005, ko smo se začeli s tem resno ukvarjat.

NOVINARKA: To pomeni, da vprašanje o konkretnem datumu ni na mestu?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V letošnjem proračunu so predvidena sredstva za izdelavo projektne dokumentacije. To mislim, da je za to proračunsko leto realen cilj, ampak najprej je potreben državni lokacijski načrt. Zato, da se ta sprejme, je potrebno mnogo postopkov, ki terjajo svoje roke in mnogo usklajevanj med občinami in krajevnimi skupnostmi in prebivalci. Ne bom rekel nič novega, če povem, da je veliko idej, kje naj bi ta trasa potekala in da v celoti zadeve še niso usklajene.

NOVINARKA: Koliko pa so usklajene zadeve glede štirinajstih regij?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Na prejšnjo temo bi dejal še, da je danes potekal tudi sestanek z ministrom za okolje, ministrom za promet, župani občin te regije ter nekaterimi drugimi, ki so neposredno odgovorni za državni lokacijski načrt. Nimam še povratnih informacij kaj je bilo na tem sestanku, dobil jih bom jutri na delovnem sestanku vlade, kjer bomo obravnavali konkretno razmere v regiji - tudi vprašanje, kako pospešiti izgradnjo tretje razvojne osi. Vlada dela vse, kar je pač v njeni moči, ni pa to samo stvar odgovornosti vlade. Umestitev v prostor je širša stvar, kjer sodelujejo tudi lokalne skupnosti, ki jo je potrebno tudi spoštovati zaradi tega, ker ne želimo s tem, ko gradimo boljše infrastrukturo, tudi uničiti več okolja, kot je to njuno potrebno. Potrebno je upoštevati tudi okolje-varstvene zahteve.

NOVINARKA: Gotovo vam v tem okolju velikokrat postavimo tudi vprašanje glede Sa-Ša regije? Torej bo imela Slovenija štirinajst regij, pokrajin?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To je usklajeno v vladni koaliciji in to bo skoraj 100% tudi formalni predlog vlade v zakonu, ki bo šel v kratkem v državni zbor. Res pa je, da so tudi drugačne ideje, da so parlamentarne stranke oziroma poslanske skupine, ki se s tem ne strinjajo. Veliko je tudi demagogije, govori se o tem da bo regij preveč, da bo to samo stalo itn.. Enako se je govorilo, ko so se ustanovljale občine, čeprav - če danes pogledamo nazaj razvoj občin od leta 1994 naprej – vidimo, da so nove občine prinesle hitrejši razvoj, tudi bolj enakomeren razvoj, še posebej bolj zaostalim delom Slovenije. Pri regijah - tisti, ki pravijo, da jih je preveč - seveda ne povejo, katera je preveč. Tudi poslanci iz vašega okolja v parlamentu govorijo o tem, da je regij absolutno preveč. Seveda, če bi se število štirinajst začelo zmanjševati, potem bi ena od prvih regij, ki bi ne bila pokrajina ravno Saša. Tudi znotraj tega prostora stvari niso 100% predebatirane. Se pravi, v državnem zboru poslanci iz tega okolja ne podpirajo enotno te regije in morda bi bilo potrebno na tej točki v prihodnje na lokalnem nivoju nekaj več narediti. Ampak to je zaenkrat manjšinsko mnenje. Mislim, da tudi ne bo prevladalo v državnem zboru. Formalen predlog bo za štirinajst regij in jaz mislim, da bo na koncu tudi sprejet.

NOVINARKA: Gospod predsednik, omenili ste jutrišnji delovni sestanek vlade, ki ga boste imeli v Savinjski dolini. To pomeni, da boste obisk nadaljevali jutri skozi ves dan. Bo kaj takšnega, kar je vredno izpostaviti?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zagotovo bosta dva dogodka, ki bosta zaznamovala vsebinsko ta obisk. Prvi je jutranji delovni sestanek vlade, kjer bomo natančno pretresli in obravnavali situacijo, kot smo jo našli v tej regiji junija 2005, ko smo bili tu prvič, ter jo primerjali s tem, kar je realnost v tej regiji danes - kaj od obljubljenih stvari je uresničenih, kje je stvari eventuelno možno pospešit. Izmenjali bomo informacije in skušali ugotoviti tudi, katere so nove razvojne priložnosti, ki so se pojavile v tem času. Ta sestanek je zelo pomemben, ker zaradi narave stvari, obilice dela se ne zgodi pogosto - v nekaterih državah se ne zgodi nikoli - da bi celotna vlada dve uri obravnavala samo eno regijo, kjer živi 60.000 prebivalcev, specifične probleme, ki se tukaj pojavljajo. Veliko stvari se v tej razpravi in izmenjavi mnenj reši v bistvu na licu mesta. Zato je to zelo pomembno. Ministrom je bistveno lažje, ko dobijo celotno sliko o problemih regije, odločati tudi o posamičnih problemih iz njihovega delokroga. Drugi tak vrh obiska bo popoldan v dvorani Velenjske knjižnice – srečanje celotne vlado z vsemi tistimi, ki so najbolj odgovorni za razvoj regije: župani, poslanci, svetniki, gospodarstveniki, predstojniki različnih institucij v regiji oziroma občinah v regiji. Tam bomo v plenumu skušali ugotoviti, kako se je stanje spremenilo v teh dveh letih, predvsem pa kaj narediti za to, da bi bil razvoj v prihodnje še hitrejši. Lahko rečemo, da so statistični podatki pozitivni - gospodarska rast v regiji se je v tem času okrepila. Regija je nekoliko zmanjšala zaostanek za prvim mestom, pa že prej ni bila na repu. Predvsem so razveseljivi podatki o večanju zaposlenosti oziroma zmanjševanju brezposelnosti. Brezposelnost v regiji se je zmanjšala v teh dveh letih za več kot 20%. Skratka, trendi so bili v teh dveh letih zelo pozitivni.

NOVINARKA: Gospod predsednik, se obiski vlade - takšni, kot smo jim priča v teh dveh dneh - nekako obnesejo, predvsem za vaše delo in potem tudi za življenje in delo regije, ki jo obiščete?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ti obiski so pozitivni. To ni samo naša ugotovitev. Zdaj, ko delamo drugi krog teh obiskov po regijah, je to tudi več ali manj soglasna ugotovitev vseh, ki sodelujejo pri obiskih samih. Tekom tega obiska bo okrog 60 različnih posamičnih dogodkov, srečanj in obiskov ministrov ter ministrice v različnih okoljih. Tako da je slika več ali manj jasna, ko gre za to, da pač na kraju samem ugotavljamo po eni strani probleme in iščemo odgovore na odprta vprašanja, po drugi strani tudi vidimo, katere so eventuelno nove možnosti za hitrejši razvoj. Tukaj pride tudi do ocen, do svetovanj v smislu konkuriranja ali pa izdelave programov za konkuriranje za evropska sredstva, ki jih bo v tem času, do leta 2013, na voljo relativno veliko več kot kadarkoli doslej. Skratka, ta odziv je pozitiven. Tako da mislim, da je objektivna ocena - ne samo vladna ocena, ampak ocena vseh sodelujočih - da so ti obiski koristni, da je to neka nova praksa, ki smo jo uvedli in ki se je izkazala za dobro.

NOVINARKA: Gospod predsednik, nameniva nekaj časa v tej oddaji tudi vroči zgodbi zadnjih dni – torej, aferi SOVA. V enem od intervjujev ste rekli, da je vlada dolžna poskrbeti za to, da izvršilna oblast deluje zakonito. Torej, da zakonito delujejo tudi vladne službe in ker se je ob poročilu SOVA pojavil sum, da je v Slovenski obveščevalni-

varnostni agenciji nekaj nezakonitosti, je bila ustanovljena delovna skupina, da te nepravilnosti razišče. Od tu naprej se potem pojavljajo različni dvomi, vprašanja - skratka, zgodi se afera SOVA.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Okrog samih okoliščin bi se dalo povedati sicer bistveno več, ampak dejstvo je, da se je vlada odločila za ta nadzor v SOVA na podlagi pomanjkljivih odgovorov ali pa na podlagi dilem, ki so se pojavljale potem, ko je vlada obravnavala letno poročilo. To je običajno rutinska stvar, tukaj pa je bilo nekaj dilem, ki v poročilu niso imele odgovorov. Zato smo pač ustanovili delovno skupino, ki naj bi ocenila delo SOVA. To vlada ni naredila prvič. Mislim, da je to tretji primer v zadnjih dvanajstih letih in zdaj s tem ni nikakršnih dilem glede pravne podlage itn.. To je vladna služba. Vlada, ne samo, da ima pravico, vlada ima dolžnost, da stvari uredi zakonito. Žal, se je pokazalo, potem ko je ta delovna skupina začela z delom, da je problemov več, kot se jih je nakazovalo takrat, ko je bila ta skupina ustanovljena in da gre za velike nezakonitosti. Skratka, da gre za sume težkih kršitev pozitivne zakonodaje. Doslej je nedvoumno potrjeno, da je takšna kršitev, kršitev zakona o arhivih. Ta služba je razpolagala z zelo veliko količino arhivov, ki ne bi smeli biti več tam, ampak bi morali biti preneseni v Arhiv Republike Slovenije. To ni samo teoretično vprašanje. Nekdo bo rekel: »Saj je vseeno, v kateri kleti so neki fascikli - arhivsko gradivo.« Vendar temu ni tako, ker na podlagi več zakonov, ki v Sloveniji veljajo, imajo posamezniki, državljanke in državljani določene pravice, ki jih lahko uveljavijo samo, če dokažejo neke zadeve za nazaj s pomočjo arhivskih listin. Ti ljudje so prihajali na Arhiv Slovenije, tam so jim rekli, da tega ni - »Podatkov o tem, da ste bil vi zaprti, da so vam vzeli neko njivo ali pa gozd, tukaj ni.« Za marsikoga se bo, se bojim, izkazalo, da so ti podatki bili, vendar niso bili dostopni. Vsi ti posamezniki lahko sprožijo odškodninske tožbe in na koncu bomo spet to plačevali davkoplačevalci, tako da tukaj ne gre samo za teoretično vprašanje. Drugi tak sum zelo težke nezakonitosti je vprašanje financiranja. Odkrito je bilo nesporno, da je ta agencija razpolagala s črnim fondom - se pravi, neproračunskimi sredstvi, čeprav tako zakon kot ustrezni pravilniki izrecno določajo, da lahko tudi t.i. posebni sklad te agencije financirajo samo proračunska sredstva, ki jih vsako leto parlament namenja po posebni razpravi - to je pač zaupno, nič ni ogroženo s takšno razpravo - ki se tudi nadzorujejo. Obstajal je tukaj poseben fond, kjer ni bilo nikakršnega nadzora, o katerem agencija nikoli ni poročala uradno ne vladi, ne parlamentarni nadzorni komisiji. S tem denarjem se je pač delalo po domače. Kako širok je bil ta obseg nezakonitosti še vedno ni dokončno ugotovljeno, ker je bilo tega veliko, ugotavljanje pa je težko, ker so leta 2003 načrtno uničili vso dokumentacijo, ki je obstajala v zvezi s tem fondom do takrat. Iz neznanih razlogov - ne ve se, zakaj so to naredili. Verjetno se je skušalo s tem prikriti pravi obseg te nezakonitosti. Vrsta drugih indicov je, ki jih seveda komisija še preiskuje in o katerih je nemogoče vnaprej govoriti, kaj je res in kaj ni. Zaenkrat so to samo sumi. Vlada pač takrat, ko dobi poročilo od te delovne skupine zahteva, da so vse navedbe dejansko podprte oziroma podkrepljene s konkretnimi dokazi. Delovna skupina ne piše ta poročila in vlada ne sprejema ničesar, kar ni praktično 100% dokazljivo z dokazi, ki zdržijo tudi preverbo. Zelo nenavadno je, da se skuša vzpostavljanje zakonitega dela agencije po eni strani prikazovati kot rušenje te agencije. To je res nenavadno. V nobeni drugi državi Evropske unije se to ne bi dogajalo. Mi smo tukaj res velika specifika. Nenavadno je, da se govori vnaprej, da je vse v redu. Nenavadno je, da predsednik parlamentarne nadzorne komisije, ki nikoli ni odkrila nič od teh nezakonitosti - kar pomeni, da je bil ta nadzor izjemno pomanjkljiv - zdaj nadzoruje, kaj dela vladna nadzorna komisija v tej službi, namesto, da bi ta komisija pomagala pri nadzoru. Zadeve so dejansko nekoliko čudne, ampak vlada je dolžna zagotoviti zakonito delo te službe, ki lahko posega v človekove pravice, ki lahko uporablja posebne metode in sredstva, ki ima pooblastila, ki jih nihče drug v tej državi nima. Zato je nadzor edina varovalka pri tem, da se ti mehanizmi ne zlorabljajo. Da pa se zlorabljajo, da so se zlorabljali v preteklosti, pa vemo.

NOVINARKA: Dokumenti so pristni, torej? Podpisi različni žigi? Gre lahko za dvom ali gre za podtahnjene dokumente?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz ne morem govoriti o vseh, ampak o teh dokumentih, ki jih je delovna skupina uporabila kot argumentacijo navedb v svojih poročilih, lahko rečemo, da so 100% pristni, da je bilo to potrjeno, dokazano. Edini dokument, za katerega se ve, da je nesporno ponarejen, je diploma enega od uslužbencev, ki je v veliki meri eden od glavnih osumljencev za nezakonito ravnanje te agencije. To pa je bilo nezakonito in tudi dokazano.

NOVINARKA: Pri zadnjih razkritjih v SOVA je bil zelo kritičen predsednik države dr. Janez Drnovšek. Mislim, da je rekel celo, da gre za napad na SOVA, kot na institucijo, da je s tem ogroženo njeno delo in da gre za diskreditacijo predsednika države.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To so težke besede, ki jih od nekoga na tako pomembnem mestu ne bi pričakoval, še posebej zato, ker ne vlada niti ta delovna skupina ne preiskujeta predsednika države, niti njegovega urada. Nič od tega ni bilo. Res pa je, da so se pri preiskavi tega nezakonitega financiranja pojavile tudi listine, ki so povezovalе nezakonito porabo sredstev iz črnega fonda z uradom predsednika države. Samo to je bilo napisano v poročilu - se pravi, gola dejstva. Vsa ostala namigovanja so se potem pojavila v medijih. Vlada ni bila v niti eni črki avtorica tega. Iz tega vidika je še dodatno nerazumljivo, da predsednik države uporablja takšne oznake, ki so popolnoma neprimerne pa tudi neverodostojne. Jaz se spomnim leta 2003, ko sem bil na dopustu v neki čezmorski državi, so časopisi naenkrat začeli pisati, da je vprašanje, kdo je meni plačal tisti dopust. Jaz sem nekaj časa odgovarjal, potem so rekli: »Prinesi račun, da si ti to sam plačal.« Sem ga prinesel in je bilo konec teh zgodb. Skratka, jaz sem dokazal, čeprav mi ne bi bilo treba. Nisem bil na nobeni državni funkciji in sem dokazal, da sem tisti račun sam plačal. Nisem trdil, da ta vprašanja, ki so jih naslavljali name mediji, predstavljajo demontažo opozicije, čeprav sem bil takrat predsednik največje opozicijske stranke. Če zdaj vzamete za primerjavo te reakcije, boste videli, da se ne uporabljajo enaki kriteriji, ko gre za to, da se pač ovrže ali potrdi nek sum. Kar se tiče očitkov, da je stanje slabše, kot je bilo konec osemdesetih let, so ti očitki smešni. Konec osemdesetih let prejšnjega stoletja smo bili Tasič, Zavrl in jaz v zaporu - tisti, ki pa te očitke izreka, je pa v Beogradu podpisoval tajne uradne liste pa nismo nikoli trdili, da je zaradi tega potrebno ne vem kaj početi. Vsi priznavamo dr. Janezu Drnovšku tudi pozitivno vlogo, ki jo je imel za časa slovenske osamosvojitve. Priznavam mu, da se je marsikdaj v težkih okoliščinah tudi boril za slovenske interese v Beogradu in s tega vidika je popolnoma nepotrebno, da se uporabljajo takšne neprimerne primerjave. Konec osemdesetih let so te zaprli, ker je še vedno veljal člen 133 - če si kritično razmišljal. Danes je Slovenija demokratična država, je v zvezi NATO. Ravno prejšnji teden, ko so bile te kritike izrečene, je Slovenija dobila na volitvah v OZN daleč največje število glasov, ko je kandidirala za Svet za človekove pravice OZN. Torej, takšne reakcije so popolnoma nerazumne, izven realnosti in jaz samo obžalujem, da pač do tega prihaja. V interesu Slovenije, v interesu državljanov in državljanov je, da se ti sumi o nezakonitem početju neke tajne službe, ki ima velika pooblastila razčisti - da se ugotovi, kaj je bilo res, kaj ni bilo res, da se tam, kjer se bodo ti sumi potrjeni, zadeve predajo tožilstvu, pravosodju. Vlada se ne bo ukvarjala z ugotavljanjem individualne odgovornosti. Nima teh pristojnosti, imamo pa za to institucije. Vnaprej diskreditirati to preiskavo, čeprav je dokazano, da so bile velike nezakonitosti, je na nek način neprimerno. Neprimerno je, ker to ruši ugled tistih institucij, ki pa dejansko morajo tukaj opraviti svoje delo. Govoriti o tem, da je nek pregled in nadzor v tajni službi demontaža države, je smešno. Ravno nezakonito delo neke tajne službe je lahko demontaža države.

NOVINARKA: Gospod predsednik, v Velenju ste bili tudi v petek. Prišli ste kot predsednik SDS na sejo Sveta SDS, ki je takrat soglasno podprla Lojzeta Peterleta kot kandidata za predsednika države na letošnjih predsedniških volitvah. V izjavi za javnost ste povedali, da je bila podpora soglasna in da je gospod Peterle verodostojen kandidat po vaše navzven in navznoter.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To je res. Nazadnje, ko je Lojze Peterle dal svoje ime v presojo slovenskemu volilnemu telesu, je bilo to v času volitev za Evropski parlament in lista, na čelu katere je bil Lojze Peterle, je zmagala na teh volitvah. To je bilo leta 2004 in to kredibilnost ima pač verificirano na najvišji možni ravni. Se pravi, pri volilcih. Ko gre za njegovo kredibilnost navzven - pa ne samo, da je on evropski poslanec, ker je to odločitev slovenskih volilk in volilcev - gospod Peterle je tudi podpredsednik Evropske ljudske stranke. To je najmočnejša evropska politična sila, ki ima tudi večino v evropskem parlamentu, predsednika Evropskega parlamenta, predsednika Evropske komisije, večino Evropskem svetu oziroma v Svetu EU. Tako da to ni neka funkcija brez teže, kot bi kdo morda mislil. Hkrati pa je tudi v neki širši evropski javnosti ne samo zaradi nagrad, ki jih je dobil od evropskih institucij, prepoznavno ime. Mislim, da še posebej naslednje leto, ko bo Slovenija predsedovala Evropski uniji, potrebuje tudi na mestu predsednika države nekoga, ki je kredibilen navznoter in navzven, ki bo vrnil verodostojnost teh funkcij in ki bo Sloveniji pomagal da bo na ta izziv, ki je kar velik in zahteven, ustrezno odgovorila. Iz tega vidika je tudi SDS ocenila, da je gospod Peterle dober kandidat in je podprla njegovo kandidaturo, ki je sicer neodvisna. Mi nismo edini, ki smo ga podprli, nekateri drugi so ga že prej, nekateri ga bodo kasneje. Skratka gre za nek širši projekt, ki presega neke okvire volilnega telesa SDS.

NOVINARKA: Gospod premier, omenili ste predsedovanje Slovenije Evropski skupnosti. Nekako v tej luči ste aprila predlagali, da bi podpisali sporazum o uspešnem sodelovanju pred in med predsedovanjem Evropski uniji, ki Slovenijo čaka v prvi polovici prihodnjega leta. V četrtek so predsedniki koalicijskih strank, SD in predstavnika narodnosti v

državnem zboru ta sporazum o sodelovanju podpisali. Morda čisto na kratko, k čemu ta sporazum podpisnike zavezuje?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zavezuje nas k nekemu korektnemu sodelovanju. V večini držav, ki predsedujejo Evropski uniji ne podpišejo takšnega sporazuma, ampak ga nekako dogovorijo. Še posebej tam, kjer so predsedovali že velikokrat in se je vzpostavila neka praksa sodelovanja, »fair play«, praksa združevanja moči, zato da se na ta izziv ustrezno odgovori. V Sloveniji predsedujemo prvič - za nas je to nekaj novega. Marsikdo si niti še ne predstavlja, kako naj bi to bilo. Morda je tudi zaradi tega potrebno neko bolj konkretno dogovarjanje ali pa tudi rezultat takšnega dogovarjanja zapisat v obliki sporazuma. To smo naredili. S tem smo tudi na nek način nadgradili prakso, ki je obstajala, ko smo podpisali tak sporazum za združitev naporov za članstvo v EU in v NATO. Mi smo bili takrat opozicija in smo tisti sporazum z velikim veseljem podpisali - enega smo celo sami predlagali kot opozicija. To da je večina opozicije tudi zdaj, ko so te vloge zamenjane, pristopila k temu sporazumu kaže na to, da je neka pozitivna praksa v preteklosti, vendarle ustvarila neko realno podlago, ki omogoča konstruktivno sodelovanje, ko gre za, recimo temu, nacionalne cilje.

NOVINARKA: Ste pričakovali, da LDS in SNS ne bosta podpisali sporazuma?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej, Slovenska Nacionalna Stranka je bila skeptična tudi v preteklosti, ko je šlo za sporazum o sodelovanju za vstop v Evropsko unijo. Tudi takrat mislim, da je bila edina parlamentarna stranka, ki je sploh nasprotovala Evropski uniji. Iz tega vidika je njena drža dosledna. So bili prej proti in so zdaj proti. Pri Liberalni demokraciji pa je ta ne-podpis bolj odraz internih težav - dejstva, da so brez vodstva in da se iščejo. Temu ne pripisujemo kakšne velike teže. Še posebej, ker je ta stranka oziroma poslanska skupina razpadla na tri dele in ne predstavlja neke kritične glasovalne teže v samem državnem zboru. Mi je pa žal, da med podpisniki ni vseh, čeprav to v strateškem smislu ne pomeni veliko.

NOVINARKA: V zadnjih dneh je razburkal javnost zemljevid za spremljanje kakovosti morja in školjčičišča, ki ga je pripravilo hrvaško Ministrstvo za kmetijstvo. Gre za novo hrvaško izzivanje? Kako komentirate ali ne komentirate?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, lahko komentiram. S tem, da je pri teh zemljevidih, ki izhajajo danes, bistveno naslednje - Slovenija in Hrvaška sta najprej v ustavnih aktih, sprejetih na isti dan junija leta 1991, zapisali, da priznavata stanje na meji, kakršno je bilo takrat in da priznavata mejo kot je bila med dvema republikama bivše Jugoslavije kot državno mejo. To je odločitev, ki vnaprej na ustavni ravni razvrednoti vse enostranske korake. To dejstvo je bilo potrjeno tudi z Brionsko izjavo, ki je bila podpisana dve leti nazaj. Ta izjava enako pravi, da noben enostranski korak, narejen po juniju 1991, ne prejudicira meje, Tako da, če sem zelo konkreten in praktičen - kar se tiče vprašanja zemljevidov, pomembni so zemljevidi, ki so bili narisani ali pa natisnjeni do 25.6.1991. Tisti zemljevidi lahko dejansko določajo pomembne stvari v zvezi z mejo in ti zemljevidi so lahko argument ene ali druge strani - tudi v primeru, če bi prišlo do arbitraže v zvezi z mejo. Vse, kar je bilo natisnjeno po letu 1991, pa nima nikakršne teže. Nič od tega ne bo in ni možno uporabiti - ne v primeru arbitraže, ne v primeru resnih dvostranskih pogajanj. Tako je bilo tudi v preteklih letih, kadar so takšna pogajanja potekala. Se pravi, ti zemljevidi, ki se tiskajo po letu 1991, na podlagi želja takšne ali drugačne civilne družbe ali državnih institucij kjerkoli, so pobožne želje - v pravnem smislu je pa to nepotreben strošek.

NOVINARKA: In ni potrebno na takšno izzivanje reagirati?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, potrebno je - zato, da se ne uveljavi politika enostranskih korakov - na vsak takšen korak, če ga naredijo državne institucije, opozorit. Ta zadnji primer je takšen. Se pravi, formalni avtor tega zemljevida oziroma izdajatelj je ministrstvo vlade sosednje države. Zaradi tega je Slovenija na to opozorila z diplomatsko noto, ki je izničila kakršnekoli praktične posledice takšnega ravnanja na dejansko določanje meje. Tako da tisto, kar je bilo potrebno, je Slovenija takoj naredila. To na žalost seveda ni bilo prvič. Reagirali smo že prej, večdesetkrat na različne takšne korake. Treba pa je vedeti, da v pravnem smislu zemljevidi, natisnjeni po letu 1991, nimajo nikakršne vloge pri določanju meje. So prazen strošek.

NOVINARKA: Če se morda na kratko dotakneva še ene aktualne teme, gotovo je to privatizacija zdravstva. Minister Bručan privatizacijo zagovarja. Po njegovih besedah pomeni prijaznejši, primernejši, cenejši način obravnave pacienta. Drugi se s tem ne strinjajo, zagovarjajo javni sistem in ohranitev zdravstvenih domov kot temeljnih nosilcev osnovnega zdravstvenega varstva. Kako vi gledate na privatizacijo zdravstva?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz mislim, da je tu potrebna neka zdrava logika in tudi zdrava meja. Ni nam potrebno odkrivati tople vode. Mi smo ena od sedemindvajsetih držav članic Evropske unije, kjer lahko najdemo boljše in slabše prakse. Slovenija se po kakovosti zdravstvenega sistema oziroma zdravstvenih storitev uvršča nekje v sredino teh držav, s katerimi smo v EU. Približno polovica recimo jih je boljših, polovica jih je slabših. Se pravi, da lahko še veliko storimo za to, da bomo imeli boljši zdravstveni sistem, da pa tudi to, kar imamo ni najslabše. Tako da nimajo prav ne tisti, ki pravijo, da je vse zanič in da je treba vse postaviti na novo in nimajo prav tisti, ki pravijo, da je to kar imamo najboljše možno in da ni možno nič izboljšati - možno je izboljšati. Deloma je možno izboljšati kakovost storitev s konkurenco - tako kot povsod. Ni pa možno v zdravstvu, ki je javna služba, uvesti dosledno principov tržne ekonomije, ker to ni tržna dejavnost. Seveda, tukaj je nekje meja in v Evropi je nekaj držav, kjer so to mejo z neko zdravo logiko - pa tudi seveda z daljšo tradicijo, pa včasih tudi s popraviljanjem lastnih napak - uspešno zakoličili in tiste države imajo boljši zdravstveni sistem. To, kar zdaj ta vlada dela, je samo izboljševanje nekkih razmer in proporcev. Ni uvajanje privatizacije. Možnost nujenja privatnih zdravstvenih uslug obstaja v Sloveniji od začetka 90-ih let prejšnjega stoletja. Tudi koncesije, kar ni privatizacija, se podeljujejo od 90-ih let prejšnjega stoletja. Prejšnja vlada jih je podelila precej več, kot ta. Razprava o tem, ali javno ali zasebno zdravstvo oziroma ta dilema je neustrezna. Ne gre za to - gre za pravo kombinacijo in gre za to, da je seveda nekatere storitve možno ceneje ponuditi preko zasebnega sektorja. V celoti pa ne - ne v Sloveniji, ne v katerikoli drugi državi. Želimo ohraniti - prvič: visoko dostopnost za ljudi, ne glede na socialni položaj, do teh storitev, in drugič: vseeno visok nivo oziroma visoko kvaliteto storitev. To je neka prava kombinacija, ki bo temeljila na okviru javne zdravstvene mreže. Slovenija tega ne bo obrnila, ne bo primarno zasebno zdravstvo in sekundarno javno - nisem prave termine uporabil, ker v tej stroki to nekaj drugega pomeni, ampak delež se ne bo obrnil. Se pravi, da bi bilo javno zdravstvo izjema, da bi bile javne zdravstvene institucije izjema. Ampak bo obratno s tem, da tam, kjer je bolj racionalno organizirati na podlagi koncesij ali na podlagi neke konkurenčnosti, je to potrebno narediti, ker je to v interesu vseh, ki prispevamo v zdravstveno blagajno - če je to ceneje, ob tem, da obdržimo isto raven in dostopnost. Tam pa, kjer je zadeva kompleksnejša in kjer se je javno zdravstvo že doslej pokazalo, da je učinkovito, pa je treba to ohraniti in nadgraditi. To gibanje, ki se naslavlja »Gibanje za ohranitev javnega zdravja«, je v veliki meri zgolj - žal mi je, da moram to reči - gibanje, ki »a-priori« nasprotuje vsaki spremembi. Nasprotuje tudi tistim, kar so sami uvedli v dvajsetih letih prejšnjega stoletja, pa se zdaj ne prepoznajo kot avtorji.

NOVINARKA: Morda ob koncu, gospod predsednik, še vprašanje: ali Slovenija potrebuje zasebne osnovne šole?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zagotovo v določenem segmentu, ker je to tudi do določene meje instrument za to, da je vendarle neka konkurenca, da dvigujemo nivo kvalitete. Ampak tako kot zdravstvo oziroma še bolj - mislim, da Slovenija nikoli ne bo imela zasebnega osnovnega šolstva. Imela bo še naprej javno šolsko mrežo. V nekem manjšem segmentu - tam, kjer pač obstaja tovrstna iniciativa in tovrstni interes - pa je lahko del osnovnega šolstva tudi v obliki privatnih šol. Ta možnost je sicer tudi že doslej obstajala. V procentih gledano bo to - najbrž takrat, ko bo ta v celoti razvita - nekaj odstotkov. Čeprav tudi tukaj ne gre za lastninjenje osnovnega šolstva, kot smo tudi kje prebrali, ker je to nemogoče. Šolstvo ni tržni sistem na ravni, kjer garantiramo vsakemu - ker je šolstvo obvezno - enake možnosti. Nek delček konkurence pa je tudi tukaj zelo dobrodošel, ker če ni konkurence in se vedno primerjamo samo sami s sabo oziroma en sistem sam s sabo, je vedno najboljši. Čeprav v resnici ni vedno tako

NOVINARKA: Gospod predsednik, hvala lepa za obisk v studiu VTV - Vaše televizije in seveda želim vam in tudi vašim ministrom še naprej uspešen delovni obisk tukaj v Savinjsko-šaleški regiji.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala za vabilo in za zanimiv pogovor.

NOVINARKA: Spoštovane gledalke, cenjeni gledalci, vam pa hvala lepa, če ste teh 45 minut vztrajali s predsednikom vlade Janezom Janšo. Lahko noč.